

**Vormsi vallas Rumpo külas
Kruusaaugu katastriüksuse detailplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise
eelhinnang**

Nimetus: Vormsi vallas Rumpo külas Kruusaaugu katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

Töö tellija: Andrius Videnski

Töö teostaja: LEMMA OÜ

Reg nr 11453673

Harju maakond, Tallinn, Kristiine linnaosa, Värvi tn 5, 10621

Tel +372 5139031

E-post mihkel@lemma.ee

Vastutav koostaja: Mihkel Vaarik

Töö versioon: 21.04.2023

Sisukord

Sisukord.....	3
Sissejuhatus.....	4
1 Kavandatava tegevuse kirjeldus	5
2 Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega	7
2.1 Lääne Maakonnaplaneering 2030+	7
2.2 Vormsi valla üldplaneering.....	8
3 KSH vajadus lähtuvalt õigusaktidest	10
4 Mõjutatav keskkond	11
5 Hinnang keskkonnamõjudele	13
5.1 Kavandatava tegevuse eeldatav mõju bioloogilisele mitmekesisusele, kaitstavatele liikidele ja loodusobjektidele	13
5.1 Natura eelhindamine	15
5.2 Loodusvarade kasutamine, jäätme- ja energiamahukus	18
5.3 Mõju pinna- ja põhjaveele	19
5.4 Jääkreostus.....	19
5.5 Müra, vibratsioon, õhusaaste, valgus, soojus ja kiirgus.....	20
5.6 Mõju inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale	20
5.7 Visuaalne mõju	20
5.8 Mõju kultuuriväärtustele	21
5.9 Avariilukordade esinemise võimalikkus	21
5.10 Lähipiirkonna teised arendused ja võimalik mõjude kumuleerumine	21
5.11 Muud aspektid.....	21
6 Ettepanek KSH algatamise/algamata jätmise kohta	22

Sissejuhatus

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhindangu koostas LEMMA OÜ (reg nr 11453673) Kruusaaugu katastriüksuse omaniku Andrius Videnski tellimusel.

Töö vastutav koostaja oli keskkonnaekspert Mihkel Vaarik.

KSH eelhindamise koostamisel on lähtutud planeerimisseadusest (PlanS), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest (KeHJS), KeHJS alusel Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 kehtestatud „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelust“ (edaspidi VV määrus) ja juhendist „Keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindamise metoodika täpsustamine“. Samuti on töö koostamisel arvestatud Keskkonnaministeeriumi tellimusel koostatud töödega „KMH/KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura eelhindamine“ ja „Keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluse läbiviimise juhend. Planeerimisseaduse kohane menetlus“. Samuti on lähtutud juhendist: Peterson, K., Kutsar, R., Metspalu, P., Vahtrus, S. ja Kalle, H. 2017. Keskkonnamõju strateegilise hindamise käsiraamat.

Eelhindangu andmisel lähtuti Eesti Vabariigi seadustest, samuti Vormsi Vallavolikogu poolt kehtestatud asjakohaste dokumentide nõuetest. Eelhindangu sisus lähtuti eksperdi erialastest teadmistest ja kogemustest võimalike oluliste negatiivsete keskkonnamõjude esinemise kohta.

„Kruusaaugu detailplaneering“ (DP) on algatatud Vormsi Vallavolikogu 17.02.2023 otsusega nr 7. Otsusega ei algatatud keskkonnamõjude strateegilist hindamist (KSH) ning KSH eelhindang lisatakse hilisema menetluse käigus.

Kruusaaugu katastriüksuse piirist üle Rumpo tee ca 30 m kaugusel asub Väinamere hoiuala (EELIS kood KLO2000241), mis on antud asukohas ka Natura 2000 alade Väinamere linnuala (RAH0000133) ja Väinamere loodusala (RAH0000605) koosseisus. Detailplaneeringu koostamisel, mis eeldatavalt võib mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala, tuleb alati anda eelhindang ja kaaluda KSH vajadust, lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 33 lõigetes 4 ja 5 sätestatud kriteeriumidest ning § 33 lõike 6 kohaste asjaomaste asutuste seisukohtadest (PlanS § 124 lõige 6). KSH eelhindangu andmise käigus tuleb läbi viia Natura-eelhindamine, mille eesmärgiks on välja selgitada ja tuvastada kavandatava tegevuse võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale (kas eraldi või koos teiste tegevustega) ning hinnata, kas tegemist on tõenäoliselt olulise ebasoodsa mõjuga või mõju ei ole välistatud.

KeHJS § 33 lg 1 p 4 alusel tuleb KSH algatada, kui strateegiline planeerimisdokument on aluseks tegevusele, mille korral ei ole objektiivse teabe põhjal välistatud, et sellega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, ja mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik.

Töö eesmärgiks oli selgitada, kas Kruusaaugu katastriüksuse (KÜ) detailplaneeringu koostamisel on vajalik keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) algatamine või mitte.

Lõpliku otsuse KSH algatamise vajalikkuse osas peab tegema kohalik omavalitsus, arvestades ametkondade seisukohti.

1 Kavandatava tegevuse kirjeldus

Detailplaneeringu eesmärgiks on Vormsi vallas Rumpo külas Kruusaaugu katastriüksusele ehitusõiguse ja hoonestustingimuste määramine üksikelamu ja abihoonete rajamiseks koos vajalike tehnovõrkudega ning ligipääsuteega.

Joonis 1. DP ala asukoht ja kehtivad olulisemad kitsendused. Allikas: Maa-amet.

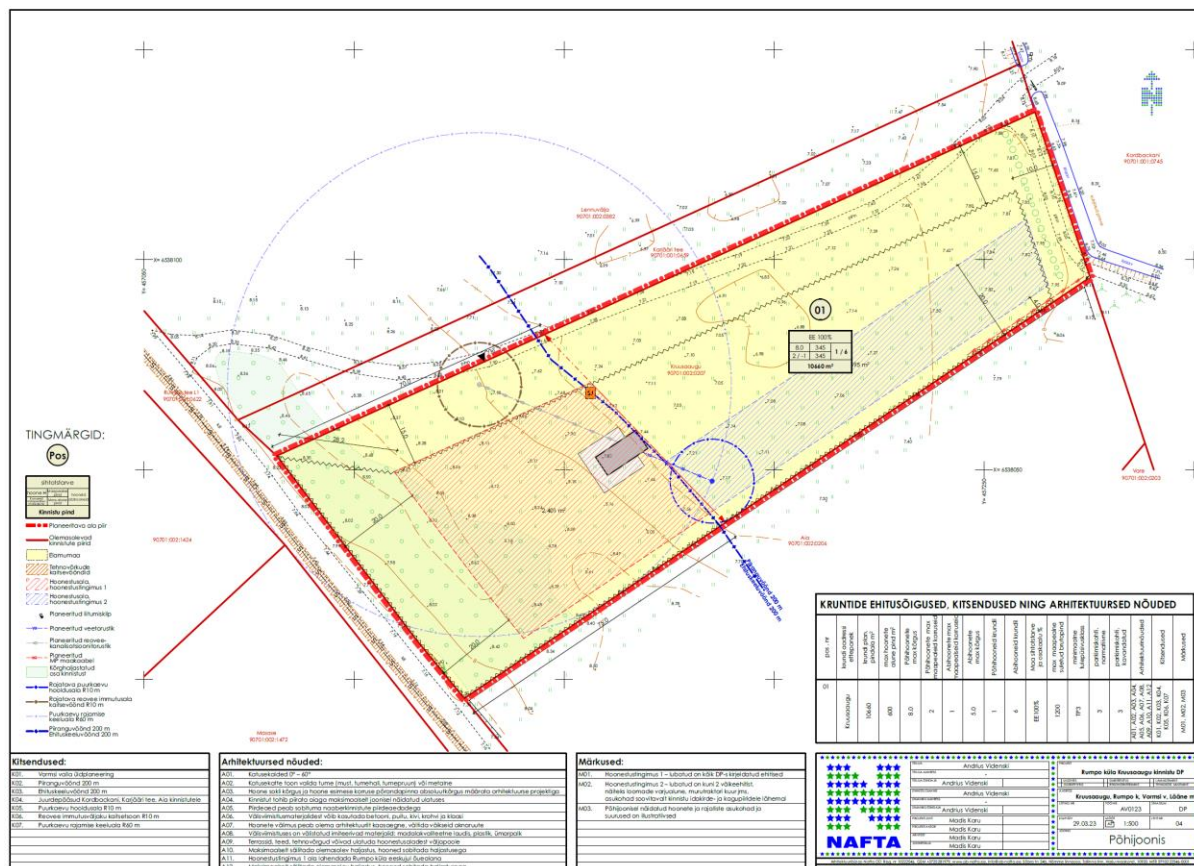
Kruusaaugu katastriüksuse suurus on 10660 m², katastriüksuse maakastuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa. Ala edelaosas Rumpo tee ääres on männimets, ülejäänud kinnistu on rohumaa. **DP ala on osaliselt Läänemere ranna 200 m laiuses ehituskeeluvööndis.**

Maa-ameti üleujutusohuga alade kaardirakendus Rumpo küla ei käsitle ja pole määratletud perioodilise tõenäosuse alusel esineda võivaid maapinnast kõrgemaid veetasemeid (veetasemete tõenäolist tõusu 10, 50, 100 ja 1000 aasta jooksul). Maa-ameti poolt on 2020. a kaardistatud korduva üleujutusala piir. Korduva üleujutusala piiride määramisel on Maa-amet lähtunud kehtivatest üldplaneeringutest. **Kuna Vormsi valla üldplaneeringus (2004.a) ei olnud korduva üleujutusega ala ja piiri määratud, luges Maa-amet selleks piiriks üks meeter kaldajoone kõrgusväärtusest terve ranniku ulatuses, millest lähtub ka ranna ehituskeeluvöönd.**

Moodustatava krundi sihtotstarve muudetakse 100 % elamumaaks. DP eskiisjoonisel on näidatud kaks hoonestusala erinevate ehitustingimustega. Hoonestusala elamu jaoks on planeeritud moodustatava krundi keskossa ranna ehituskeeluvööndisse, kuna Vormsi Vallavalitsuse nõudel tuleb arvestada piirkonna ehitusjoonega (järgib kagu pool oleva Vare kinnistu elamu joont). Kavandatud on elamu, mis on mõeldud eeskätt kasutamiseks suvilana. Kõrvalhoonete tarvis on näidatud eraldi hoonestusala ehituskeeluvööndist väljaspoole.

Detailplaneeringuga tehakse seega ettepanek ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks, et elamu saaks rajada vastavalt väljakujunenud asustustrile tee äärde ja mitte

ehituskeeluvööndist välja jäävale rohumaaale. Tulenevalt kogukonna huvist on sellist lahendust soovitanud ka Vormsi Vallavalikoggu 2022. aasta 14. oktoobri istungil.

DP eskiisis on välja toodud hoonestustingimused. Hoonete välisviimistluses tuleb kasutada looduslikke naturaalseid materjale, vältida erksate ja neonvärvitoonide kasutamist. Abihoone välisviimistlus peab harmoneeruma põhihoonega. Piirded kujundada vastavalt Rumpo külas kujunenud traditsioonile (hõredad latt-aiad).

Krundile rajatakse ka puurkaev ning lahendatakse reoveekäitus. Vett on võimalik saada Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogumist, analoogselt naabruses 2015. a Vare kinnistule rajatud puurkaevuga <https://veka.keskkonnainfo.ee/veka.aspx?pkArvestus=-119860398>.

Juurdepääs moodustatavale elamukrundile on valla kohalikult teelt nr 9070001 Rumpo tee. Kuna Kruusaaugu katastriüksuse koosseisu jääb osaliselt olemasolev tee (Kruusaaugu tee), mis viib valla omanduses olevale Kordbackani maaüksusele (kat tunnus 90701:001:0745), siis seatakse tee servituudileping Vormsi valla kasuks.

2 Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega

2.1 Lääne Maakonnaplaneering 2030+

Lääne maakonnaplaneering 2030+ on kehtestatud riigihalduse ministri 22.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/70. Planeeringu eesmärk on väljendada maakonna ruumilise arengu vajadusi arvestades piirkondlikke eripärasid. Tegu on uue maakonnaplaneeringuga, mis on loogiliseks jätkuks 1998. aastal kehtestatud maakonnaplaneeringule ja selle teemaplaneeringutele (Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ kaotas kehtivuse Lääne maakonnaplaneeringu 2030+ kehtestamisega).

Maakonnaplaneeringu kohaselt paikneb planeeringuala Vormsi väärtuslikul maastikul ja rohelisel võrgustikul. Väärtuslikud kultuur- ja loodusmaastikud, mis väärivad endiselt säilitamist ja esile toomist, on teemaplaneeringust maakonnaplaneeringusse üle kantud ning täpsustatud on väärtuslike maastike säilimiseks ja kasutamiseks määratud maakasutuse ja ehitamise põhimõtteid. Maakonnaplaneeringus on täpsustatud rohevõrgustiku piire ja tingimusi, lähtudes nii maakonna arengusuundumustest kui rohelise võrgustiku sidususe ja edaspidise toimimise vajadustest. Rohelise võrgustiku alal on tähtis säästev ja looduse mitmekesisust arvestav looduslähedane majandamine ning looduslähedase elulaadi võimaldamine. **Samas näeb maakonnaplaneering ette vajadust Vormsi rannakülade taastamiseks ja laiendamiseks.**

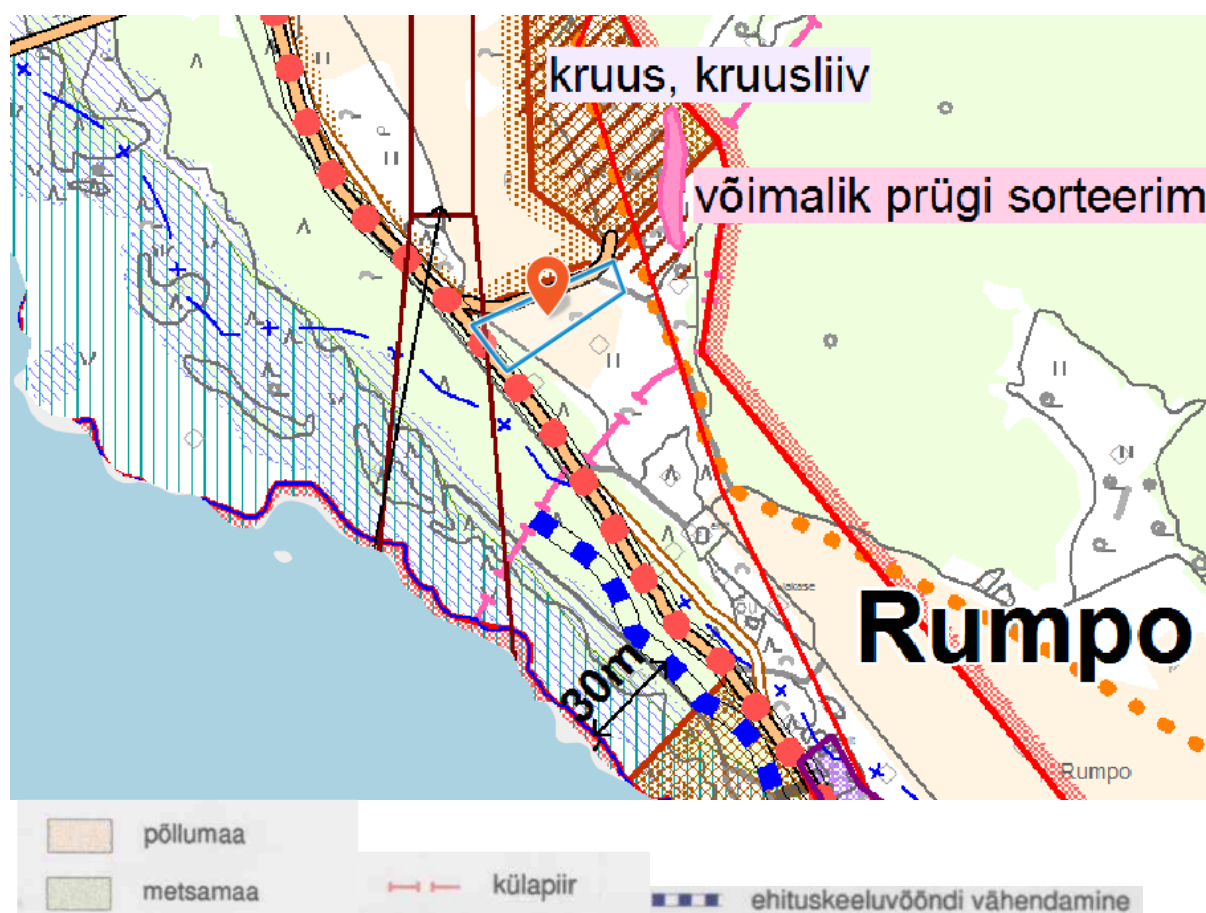
Maakonnaplaneering määrab eelkõige üldised tingimused uute üldplaneeringute koostamiseks. Maakonnaplaneering kui hierarhilises süsteemis kõrgemal asetsev planeering annab arengu põhisuunad ja üldised soovitusel, millega tuleb arvestada edaspidi uute üldplaneeringute koostamisel. Maakonnaplaneeringu eesmärk on tasakaalustada maakonna ruumilist arengut, kuid selle kõrge üldistusaste nii graafilisel kui seletuskirjas (“kavandada võimalusel” või „on võimalik põhjendatud vajadusel ja täiendava kaalutlemise tulemusena”) ei välista kohalike omavalitsuste poolt konkreetsetele aladele või maaüksustele täpsustavate tingimuste määramist.

DP algatamine ei ole vastuolus Lääne maakonnaplaneeringuga 2030+.

2.2 Vormsi valla üldplaneering

DP ala asub kehtiva Vormsi valla üldplaneeringu (kehtestatud Vormsi Vallavolikogu 14.06.2004 otsusega nr 8) kohaselt väljaspool Rumpo külasüdant hajaasustusalal metsmaal ja põllumaal. Kõrval asuvas Rumpo külakeskuses on sumbküla tihe struktuur (nii teedevõrk kui krundid) väga hästi säilinud. Talud asetsevad tihedalt üksteise kõrval külateede ääres. Lisaks sellele on suur osa traditsioonilisest arhitektuurist küllaltki algupäraselt ning märkimisväärselt heas seisundis säilinud ja on ühtlasi säilitanud valdavalt ajaloolise tervikliku küla ilme.

Planeeringuala piirkonnas Rumpo külas Rumpo teest mere poole on Vormsi valla üldplaneeringu alusel keskkonnaminister 27.04.2004 kirjaga nr 16-6 andnud nõusoleku Läänemere ehituskeeluvööndi vähendamiseks Rumpo küla piires (Kruusaaugu kinnistu kuuls varem Hullo külasse – vt Joonis 3 külapiiir). Vähendatud ehituskeeluvööndi piir kulgeb piirkonnas osaliselt 130 m kaugusel rannajoonest ning osaliselt piki Rumpo tee merepoolset serva. **Kruusaaugu kinnistuni erand ei ulatu, seega asub kinnistu jätkuvalt osaliselt ranna ehituskeeluvööndis ning ranna piiranguvööndis.**

Joonis 3. Väljavõte Vormsi valla üldplaneeringust. Kaart nr 4 „Kaart Hullo, Rumpo, Sviby“.

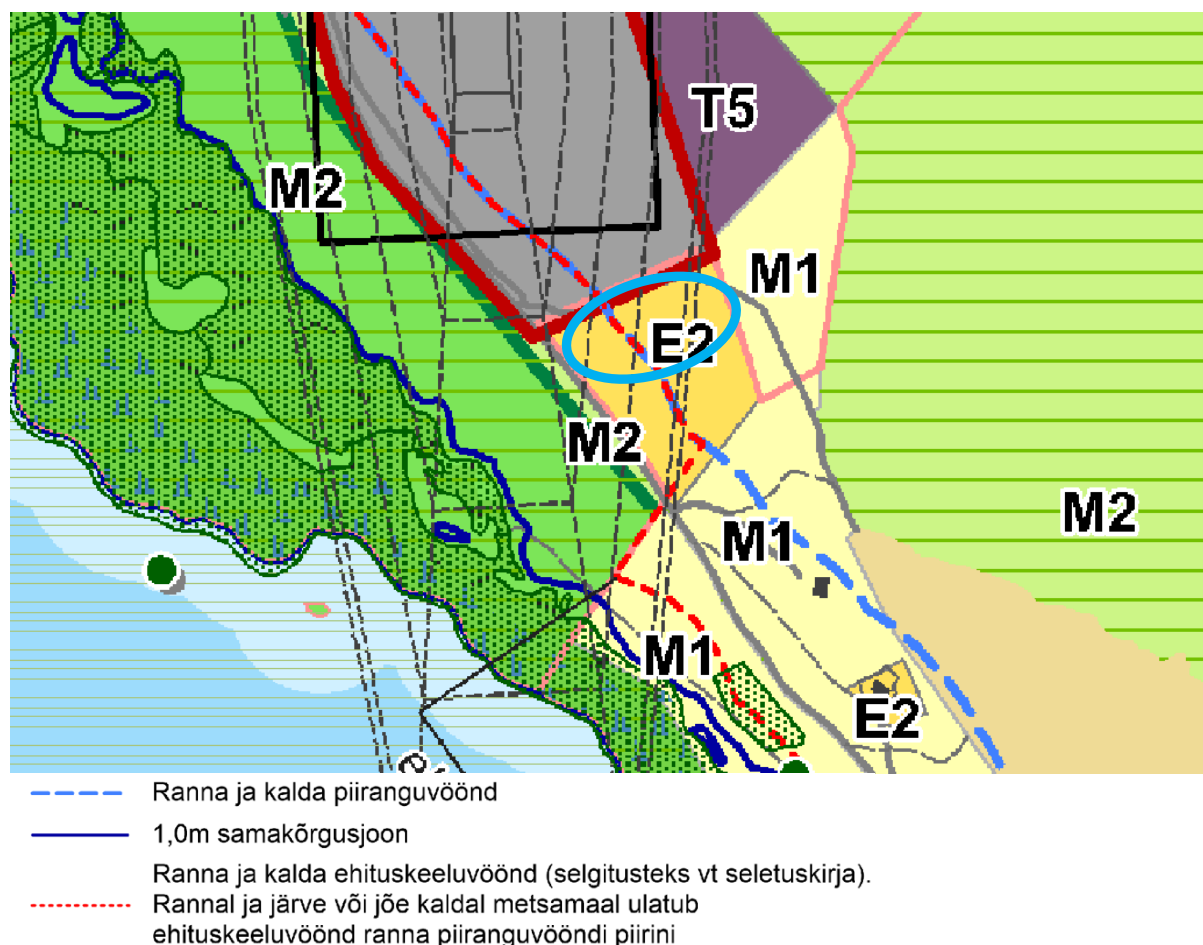
Detailplaneering ei vasta Vormsi valla üldplaneeringu kohaselele maakasutuse juhtotstarbele ning ranna ehituskeeluvööndi võimalik vähendamine on samuti ÜP muutmine.

Vormsi vallas Rumpo külas Kruusaaugu katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

Selgitamaks 2004. aastal kehtestatud ÜP ehitustingimusi koostati aastatel 2012-2021 Vormsi valla ÜP põhisuundade ja juhtotstarbe ning ehitustingimuste täpsustamise teemaplaneeringut ning KSH-d. Seoses vajadusega alata uus Vormsi valla üldplaneering (ÜP ja selle KSH algatati Vormsi Vallavolikogu 20.05.2022.a. otsusega nr 13) lõpetati teemaplaneeringu koostamine ilma seda kehtestamata (otsus 17.12.2021 nr 9), et kõik lahendamist vajavad teemad kavandada koosmõjus ja komplekselt ÜP protsessis.

Siiski tehti teemaplaneeringu koostamise käigus ära tänuväärne töö Vormsi valla arenguperspektiivide selgitamisel ja jõuti ka erinevate kompromissideni. **Kuna teemaplaneeringut ei kehtestatud, on tegemist siiski vaid illustreeriva materjaliga.**

Teemaplaneeringu koostamisel tehti ettepanek elamumaa (E2) määramiseks ka Kruusaaugu katastriüksusele, kuna kõrval asuvad Aia ja Vare elamumaa sihtotstarbega katastriüksused.

Joonis 4. Väljavõte koostatud Vormsi valla üldplaneeringu teemaplaneeringust.

3 KSH vajadus lähtuvalt õigusaktidest

Lähtudes Planeerimisseaduse (PlanS) § 1 lõikest 3 kohaldatakse planeeringu koostamise käigus läbiviidavale keskkonnamõju strateegilisele hindamisele PlanS-st tulenevaid menetlusnõudeid.

Vastavalt PlanS § 124 lõikele 5 on KSH kohustuslik detailplaneeringu koostamisel, kui planeering on aluseks KeHJS § 6 lõike 1 kohasele tegevusele. **Antud juhul detailplaneeringuga kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ehk olulise keskkonnamõjuga tegevuse alla.**

Vastavalt KeHJS-le on keskkonnamõju oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

PlanS § 124 lõike 6 alusel on keskkonnamõju strateegilise hindamise kaalumine vajalik § 142 nimetatud detailplaneeringu (ehk üldplaneeringut muutva detailplaneeringu) koostamisel. **Antud juhul on tegemist kehtivat Vormsi valla üldplaneeringut (maakasutuse juhtotstarbe osas) muutva detailplaneeringuga (vt peatükk 2).** Juhtotstarve on vastava ala valdav kasutusviis. Kruusaaugu katastriüksuse puhul on tegemist osaliselt põllumaa ja osaliselt metsamaaga. **Ranna ehituskeeluvööndi vähendamise vajaduse korral on samuti tegemist ÜP muutmisega.**

Kuna planeeringuala läheduses on Väinamere hoiuala, mis on ka Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnuala, siis eelhindamise vajadus tuleneb antud juhul täiendavalt ka määruse nr 224 § 15 punktist 8 ehk selline tegevus, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti.

Eelhindangu andmisel lähtutakse KeHJS § 33 lõigete 3-5 kriteeriumidest, kusjuures hinnata tuleb kõikide (oluliste) kriteeriumide alusel, milline mõju võib DP-ga kavandatava tegevusega kaasneda. Eelhindamine ei lõppe KSH eelhindangu koostamisega, vaid vajalik on ka asjaomaste asutustega konsulteerimine. Eelhindamise etapis konsulteerimine vastavalt KeHJS § 33 lõikele 6 on KSH protsessis esimene asjaomaste asutuste kaasamine. Asjaomased asutused igal konkreetsel juhul määratleb planeeringu koostamise algataja (või korraldaja). Asjaomaste asutuste loetelu sõltub sellest, millised mõjud tegevusega kaasnevad. Asutuste hulka kuulub alati Keskkonnaamet (KeA).

4 Mõjutatav keskkond

Kruusaaug katastriüksuse (kat. tunnus 90701:002:0207) pindala on 10660 m², maakasutuse sihtotstarve 100 % maatulundusmaa. Kõlvikuliselt moodustab looduslik rohumaa 7674 m², metsamaa 1723 m², muu maa 1134 m² ja haritav maa 129 m².

DP ala piirneb kagust Aia kinnistuga (tunnus 90701:002:0206, 100% elamumaa), edelast kohaliku Rumpo teega (Rumpo tee L2), mille kaitsevöönd on 20 m teekatte servast. Loodes piirab ala Karjääri tee katastriüksus, millel asub olemasolev tee kulgeb osaliselt ka Kruusaaugu katastriüksusel ja ka Lennuvälja katastriüksusel (Hullo küla, transpordimaa 100 %). Kirdesse jääb Kordbackani katastriüksus, mille sihtotstarve on jäätmeheidla maa 100%.

Loodesse jääb kehtestatud Lennuvälja detailplaneeringu (kehtestatud 2014. a) ala ja kirdesse kehtestatud Vana karjääri ümbruse detailplaneeringu ala. Hullo külas Lennuvälja maa-ala DP eesmärk oli määrata 1 klassi hobilennuvälja tarbeks murukattega lennuraja, lisaks mustkattega lennuraja ja ruleerimisradade asukohad ning määrata ehitusõigus lennuvälja kasutamiseks vajalike hoonete ja rajatiste püstitamiseks, samuti määrata väikese tööstusala asukoht ja skeemid. Vana karjääri ümbruse detailplaneeringu (kehtestatud 2017.a) eesmärk oli ala võtta kasutusele munitsipaalomandis ehitus- ja lammutusjäätmete kogumiskohana, kus toimub ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine, vaheladustamine ja sortimine nende suunamiseks kordus- ja taaskasutusse ning loomsete jäätmete matmispaigana.

Riikliku ehitisregistri andmetel puuduvad katastriüksusel hooned ja rajatised.

Kultuurimälestiste riiklikus registri¹ järgi ei ole naabruses kinnismälestisi ja alale ei ulatu kinnismälestiste kaitsevööndid.

Looduskaitseseaduse (LKS) § 35, 37 ja 38 alusel on Läänemerel meresaartel järgmised asjakohased kitsendused:

- 1) ranna piiranguvöönd 200 m, mis moodustatakse kalda kaitse eesmärgil, majandustegevus on LKS-iga sätestatud korras lubatud;
- 2) ranna ehituskeeluvöönd 200 m, mis moodustatakse ranna või kalda kaitse eesmärgil, igasugune ehitustegevus on keelatud.

LKS § 40 alusel võib ranna ja kalda ehituskeeluvööndit võib suurendada või vähendada, arvestades ranna või kalda kaitse eesmärke ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest.

Vormsi saar ei ole määratletud kui üleujutusohuga seotud oluline piirkond. Lähtuvalt looduskaitseseadusest määratakse korduva üleujutusega ala piir, arvestades mereranna eripära, valla üldplaneeringuga. Korduva üleujutusega ala piiriks on üks meeter kaldajoone kõrgusväärtusest. Ranna ja kalda ehituskeeluvöönd peab tagama nii ranna ja kalda kaitse eesmärgid kui ka randa ja kallast kasutatavate elanike (sh maaomanike) õigusi. Vormsi saar paikneb Lääne-Eestis, kus maakerkimine tekitab tundlikke ja väärtuslikke ökosüsteeme. Saarel paikneva asustuse kujunemisel on jälgitav Vormsi elanikke soov kaitsta end ilmastiku eest ning hoiduda looduslike rannaprotsesside mõju eest ja toetada rannakoosluste kaitset.

¹ <https://register.muinas.ee>

Vormsi vallas Rumpo külas Kruusaaugu katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

Tekkinud on omanäoline ja ainulaadne elukeskkond, mis on tervikuna määratletud väärtusliku kultuur- ja loodusmaastiku kogu saare ulatuses. Vastavalt Lääne maakonnaplaneeringule on tegu I klassi alaga, mis on kõige väärtuslikumad maakondliku (võimaliku riikliku) tähtsusega alad. Elamualade, mille kohta on tehtud ettepanek ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks, asukoha valikul on teemaplaneering suunatud ajalooliste külade taastamisele ja nende mõningasele laiendamisele. Maakonnaplaneeringu kohaselt on Vormsi väärtuslikul kultuur- ja loodusmaastikul üheks kaitsetegevuse- ja kasutustingimuseks vanade rannakülade taastamine ja laiendamine.

Kruusaaugu KÜ-st edela pool üle Rumpo tee asub Väinamere hoiuala (Läänemaa), mille koosseisus on ka Natura 2000 loodus- ja linnualad (vt peatükk 5). Ca 1,25 km DP alast kagu poole jääb ka Vormsi maastikukaitseala (KLO1000220) Rumpo sihtkaitsevöönd, mis on samuti samade Natura alade koosseisus. Vormsi saar jääb ka Lääne-Eesti saarte biosfääri programmialale (RAH0000611).

Samuti on rannäärssel alal inventeeritud Väinamere hoiualal kaitstav esmatähtis elupaigatüüp rannaniidud (1630*), mis kattub mereäärses roostikus registreeritud mitme III kategooria kaitsealuse taimeliigi leiukohaga (vt Joonis 5 ja peatükk 5). Poollooduslikud kooslused ehk pärandkooslused on erakordselt liigirikkad looduslikud niidualad, mida on järjepidevalt niidetud või karjatatud ning mis on elupaigaks mitmetele haruldastele liikidele. Samuti on rannaalal registreeritud soostunud niidud (7230)

DP alast ida poole on lähim registreeritud III kategooria kaitsealuse taimeliigi lodukannike (*Viola uliginosa*) leiukoht (EELIS kood KLO9347320).

Joonis 5. Looduskaitsepiirangud Kruusaaugu KÜ lähialal. Allikas: Maa-amet.

5 Hinnang keskkonnamõjudele

5.1 Kavandatava tegevuse eeldatav mõju bioloogilisele mitmekesisusele, kaitstavatele liikidele ja loodusobjektidele

Planeeritava ala lähedal paikneb **Väinamere hoiuala Läänemaal** (KLO2000241). Väinamere hoiuala on loodud Väinamere ja seda ümbritseva rannikuala kaitsmiseks. Hoiuala koosneb nelja maakonna (Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakonna) osahoiualast. Läänemaa osahoiuala pindala on 67 166,8 ha, millest veeosa 63 532,4 ha.

Väinamere hoiuala Lääne maakonnas moodustati 2007. a (Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 määrus nr 155 „Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2006. a määruse nr 59 „Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne maakonnas” muutmise”; lisa 2). Hoiuala on moodustatud Lääne-Eestile tüüpiliste poollooduslike koosluste, samuti põliste metsaelupaikade ja rikkumata veerežiimiga madal soo kaitseks. Alal kaitstakse 15 erinevat loodusdirektiivi elupaigatüüpi ja mitmeid ohustatud ja haruldasi liike. Oluline on hoiualal rannikuga seotud saarele traditsiooniliselt iseloomulike poollooduslike koosluste ranna-, loo-, ja puisniitude, kadastike ja puiskarjamaade säilitamine.

Hoiualal kehtivad piirangud sätestab looduskaitse seadus. Hoiuala on elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused. Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi. Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist. Maatulundusmaal metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki.

Väinamere hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja mudaste pagurandade (1140), rannikulõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), karide (1170), esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), soolakuliste muda- ja liivarandade (1310), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), püsitaimestuga liivarandade (1640), kuivade nõmmede (4030), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), puisniitude (6530*), allikate ja allikasooda (7160), liigirikaste madalsooda (7230), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse ning II lisas nimetatud liikide ja nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide, samuti I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, mille elupaiku kaitstakse, on: kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*), hallhüljes (*Halichoerus grypus*), saarmas (*Lutra lutra*), viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*), võldas (*Cottus gobio*), teelehe-mosaiikliblikas (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaiikliblikas (*Euphydryas maturna*), raudkull (*Accipiter nisus*), rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*), jäälinn (*Alcedo atthis*), soopart (*Anas acuta*), luitsnökk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*),

Vormsi vallas Rumpo külas Kruusaaugu katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

rabahani (*Anser fabalis*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), hiireviu (*Buteo buteo*), karvasjalg-viu (*Buteo lagopus*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi (*Calidris canutus*), kõvernokk-rüdi (*Calidris ferruginea*), väikerüdi (*Calidris minuta*), värbrüdi (*Calidris temminckii*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), mustviires (*Chlidonias niger*), valgetoonekurg (*Ciconia ciconia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), soo-loorkull (*Circus pygargus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), tuuletallaja (*Falco tinnunculus*), lauk (*Fulica atra*), rohunepp (*Gallinago media*), järvekaur (*Gavia arctica*), punakurk-kaur (*Gavia stellata*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), väänkael (*Jynx torquilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), hallõgija (*Lanius excubitor*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), väikekajakas (*Larus minutus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), mudanepp (*Limnocryptes minimus*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kalakotkas (*Pandion haliaetus*), nurmkana (*Perdix perdix*), kormoran (*Phalacrocorax carbo*), veetallaja (*Phalaropus lobatus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), hallrähn (*Picus canus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), plüü (*Pluvialis squatarola*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), hallpõsk-pütt (*Podiceps grisegena*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), rooruik (*Rallus aquaticus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), kaldapääsuke (*Riparia riparia*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Detailplaneeringuga kavandatava tegevuse sellises väikeses mahus elluviimisel ei ole oodata olulist ebasoodsat mõju piirkonna bioloogilisele mitmekesisusele, siseriiklikult kaitstavatele liikidele ja loodusobjektidele.

Väinamere hoiualal Läänemaal on Natura 2000 aladena kaitse all Väinamere loodusalana (EE0040002) ja Väinamere linnualana (EE0040001). Natura 2000 on üle-euroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse või vajadusel taastada üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund.

Natura 2000 alade võrgustiku mõte ja sisu on kirjas 1992. aastal vastu võetud Euroopa Liidu loodusdirektiivis (92/43/EMÜ). Sama direktiiviga sätestati Natura võrgustiku osaks ka 1979. aastal jõustunud linnudirektiivi (2009/147/EÜ) alusel valitud linnualad.

Natura hindamine on kavandatava tegevuse elluviimisega eeldatavalt kaasneva mõju hindamine Natura 2000 võrgustiku aladele. Natura hindamine on menetlusprotsess, mida viiakse läbi vastavalt loodusdirektiivi artikli 6 lõigetele 3 ja 4, juhul kui vajadus on tuvastatud Natura eelhindamise käigus.

5.1 Natura eelhindamine

Natura 2000 eelhindamisel on lähtutud asjakohastest juhenditest^{2, 3}.

Natura hindamise esimene etapp on Natura-eelhindamine. See on protseduur, mis aitab otsustada, kas kavandatud tegevuse elluviimine võib Natura ala terviklikkuse säilimisele ja kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja/või elupaigatüüpidele ebasoodsat mõju avaldada.

Eelhindamise etapis prognoositakse projekti või kava tõenäolist mõju Natura 2000 võrgustiku alale ning sealsetele kaitse-eesmärkidele, sh vajadusel koosmõju teiste kavade või projektidega ning hinnatakse, kas on võimalik objektiivselt järeldada, et tegemist on tõenäoliselt ebasoodsa mõjuga ala kaitse-eesmärkidele või mõju ei ole välistatud. Kui eelhindamise käigus esitatud teave näitab, et ebasoodne mõju on tõenäoline või jääb ebaselgeks, on tarvis läbi viia Natura hindamise järgmine etapp – asjakohane hindamine.

Kas projekt või kava on Natura ala(de) kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.

Detailplaneeringuga kavandatava tegevuse otsene eesmärk ei ole seotud Natura-alade kaitsekorraldusliku tegevusega, st ei ole otseselt suunatud kaitsekorralduskavades määratletud vajalike kaitsetegevuste elluviimiseks.

Mõjuala ulatuse määratlemine.

Kavandatava tegevuse ala ei kattu Väinamere loodusala ja Väinamere linnualaga, mis kuuluvad Natura 2000 võrgustikku. Loodusalal kaitstvad **Natura elupaigatüübid DP alale ei ulatu.**

Elamu ja kõrvalhoonete rajamine ei oma teadaolevalt negatiivseid mõjusid väljaspoole ehitusala ning võimalikud mõjud on vaid ehitusaegsed, juhul kui järgitakse kõiki ettenähtud ehituslikke meetmeid mõjude minimeerimiseks.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta on esitatud käesoleva KSH eelhindangus eespool ja siinkohal seda ei korrata.

Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus.

Vabariigi Valitsuse korraldusega 05.08.2004 nr 615 vastu võetud „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” punkt 66 alusel **Väinamere linnuala** (EE0040001) Hiiu, Lääne, Saare ja Pärnu maakonnas liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani e roohani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*),

² Kutsar, R.; Eschbaum, K. ja Aunapuu, A. 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Tellija: Keskkonnaamet

³ Euroopa Komisjon. Komisjoni teatis Natura ET 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta. ET Brüssel, 28.9.2021 C(2021) 6913 final.

Vormsi vallas Rumpo külas Kruusaaugu katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), kassikakk (*Bubo bubo*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurisla e rüdi e niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi e rüdi e suurrisla (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), mustviires (*Chlidonias niger*), valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kümnokk-luik (*Cygnus olor*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), lauk (*Fulica atra*), rohunepp (*Gallinago media*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran e karbas (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), hallpea-rähn e hallrähn (*Picus canus*), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir e räusk (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-pöösälind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Vabariigi Valitsuse korraldusega 05.08.2004 nr 615 vastu võetud „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” punkt 517 alusel **Väinamere loodusala** (EE0040002) Hiiu, Lääne, Saare ja Pärnu maakonnas I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), jõgede lehtersuudmed (1130), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid – *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohostud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-möökhuga (*7210), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad – *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on hallhüljes (*Halichoerus grypus*), saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), nõmmnelk (*Dianthus arenarius* subsp. *arenarius*), roheline kaksikhammas (*Dicranum viride*), könt-tanukas (*Encalypta mutica*), soohiilakas (*Liparis loeselii*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*), püst-linalehik (*Thesium ebracteatum*), jäik keerdsammal (*Tortella rigens*), teehe-mosaikliblikas (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaikliblikas

Vormsi vallas Rumpo külas Kruusaaugu katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

(*Hypodryas maturna*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), väike pisitigu (*Vertigo genesii*) ja luha-pisitigu (*Vertigo geyeri*);

Natura 2000 alade kaitsekord on määratletud siseriiklike kaitsealade kaitse-eeskirjade ja hoiualade puhul looduskaitseaduse alusel. Kaitse-eeskirja kõrval on oluliseks kaitse korraldamise vahendiks (tegevusplaaniks) kaitsekorralduskavad, kus märgitakse ala kaitse-eesmärkide seisukohast olulised keskkonnategurid ja nende mõju loodusobjektile, kaitse eesmärgid, nende saavutamiseks vajalikud tööd ja meetmed, tööde tegemise eelisjärjestus, ajakava ning maht.

Kaitsekorralduskavade koostamist korraldab Keskkonnaamet. **Väinamere linnuala ja Väinamere loodusala kaitse-eesmärkide saavutamine on seotud „Vormsi maastikukaitseala, Näsi merikotka püsielupaiga ja Väinamere hoiuala Vormsi saarele jääva osa kaitsekorralduskavaga 2017–2026“.**

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura aladele

Kavandatavate tegevuse elluviimine ei tohi Natura 2000 alade kaitse-eesmärke kahjustada. Natura eelhindamise käigus peab arvestama üksnes mõju Natura 2000 võrgustiku aladele ja nende kaitse eesmärkidele.

Samas, kuna Natura 2000 ala on siseriiklikult kaitstud ning üldjuhul enamik kaitse-eesmärke kattuvad, siis on Natura 2000 alade kaitse suuresti tagatud siseriiklike õigusaktide kaudu. **See tähendab, et kui alal on tegemist hoiuala või püsielupaigaga, siis on tegevus alal piiratud looduskaitseaduses sätestatud kitsenduste ja tingimustega** ning kui tegemist on kaitsealaga (piirkonnas Rumpo poolsaarel on ka Vormsi maastikukaitseala), siis on tegevus alal piiratud looduskaitseaduses ja kaitse-eeskirjades sätestatud tingimustega.

Mõjude eelhindamisel on lähtutud EELIS-es (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) olevatest andmetest kaitsealuste liikide ja elupaigatüüpide esinemise kohta.

Mõjude hindamisel ei arvestata tegevuste ja objektidega, millele on väljastatud keskkonnaluba või ehitusluba, kuna selliseid teadaolevalt piirkonnas ei ole. Vastasel korral oleks nende mõju Natura aladele hinnatud loa andmise menetluste raames läbiviidud eelhindangute ja/või KMH-de käigus.

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 võrgustiku aladele on esitatud Tabel 1-s.

Tabel 1. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 võrgustiku aladele.

Natura ala	Hinnang mõjule	Asjakohase hindamise vajadus
EE0040001 Väinamere linnuala	Kavandatava tegevuse ala ei kattu Väinamere linnualaga. Natura linnualal inventeeritud liike DP alal ei leidu. Mõju linnustikule ei avaldata. Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole oodata olulist negatiivset mõju Natura linnualale. Ehitustegevust ei nähta ette mahus ega viisil, mis mõjutaks Natura ala terviklikkust või kaitse eesmärke.	Kavandatava tegevuse osas on mõju välistatud.

Natura ala	Hinnang mõjule	Asjakohase hindamise vajadus
EE0040002 Väinamere loodusala	Kavandatava tegevuse ala ei kattu Väinamere loodusala. Natura loodusala inventeeritud elupaigatüüpe DP alal ei leidu. Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole oodata olulist negatiivset mõju Natura loodusalale. Ehitustegevust ei nähta ette mahus ega viisil, mis mõjutaks Natura ala terviklikkust või kaitse eesmärke.	Kavandatava tegevuse osas on mõju välistatud.

Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

DP alal ei esine Väinamere loodusala kaitstavaid Natura elupaigatüüpe. Piirkonnas registreeritud Linnudirektiivi või Loodusdirektiivi I lisas nimetatud ja Natura alal kaitstavate liikide elupaiku DP alal kavandatav tegevus samuti ei mõjuta (vt põhjendused Tabel 1).

Natura eelhindamise tulemusena tuvastati, et lähtuvalt kavandatava tegevuse paiknemisest, iseloomust ja mahust **on välistatud negatiivne mõju Väinamere linnuala ja Väinamere loodusala ökoloogilisele terviklikkusele ja kaitse eesmärkidele**. Tegevusega ei ole oodata Natura ala kaitse-eesmärgiks olevate koosluste või elupaikade pindala vähenemist või seisundi halvenemist.

Seetõttu ei ole vajalik Natura asjakohase hindamise läbiviimine, mis Eestis on seni võimalik vaid KeHJS alusel reguleeritava keskkonnamõju hindamise protsessi kaudu.

5.2 Loodusvarade kasutamine, jäätme- ja energiamahukus

Hoonete ja rajatiste rajamisel ja kasutamisel tarbitakse paratamatult loodusvarasid (nt maa, veeressurss, energia, ehitusmaterjalid), kuid arvestades ehitusmahte, ei põhjusta see nende varude kättesaadavuse vähenemist mujal. Säästva arengu põhimõtetega kooskõlas oleval saab pidada olemasolevate hoonestatud alade tihendamist ja laiendamist, et soosida kompaktse struktuuriga elumupiirkondade teket väljakujunenud infrastruktuuri baasil. Seega DP-ga kavandatavat tegevust võib pidada antud asukohas sobilikuks.

Ehitustegevusega kaasneb ehitusjäätmete teke. Antud planeeringu puhul pole oodata jäätmeteket mahus, mis võiks ületada piirkonna keskkonnataluvust.

Ehitusjäätmete valdaja peab rakendama kõiki tehnoloogilisi võimalusi ehitusjäätmete liigiti kogumiseks tekkekohas, korraldama oma jäätmete taaskasutamise või andma jäätmed käitlemiseks üle vastavat keskkonnaluba (luba jäätmete käitlemiseks või kompleksluba) omavale isikule ning rakendama kõiki võimalusi ehitusjäätmete taaskasutamiseks. Jäätmete käitlemise korraldamisel lähtutakse jäätmeseadusest ja kehtivast omavalitsuse *jäätmehoolduseeskirja* nõuetest.

Samuti kaasneb jäätmete (eeskätt olmejäätmete) teke elamu kasutusperioodil, kuid seda ei ole oodata olulisel tasemel.

Juhul kui jäätmekäitlus korraldatakse vastavalt jäätmeseadusele ja Vormsi valla jäätmehoolduseeskirjale, ei ole oodata sellest tulenevat olulist keskkonnamõju.

5.3 Mõju pinna- ja põhjaveele

DP ala paikneb Rumpo teest kirde pool, kuhu võimalik ranna üleujutusega ala ei ulatu, arvestades maapinna kõrgusmärke. Hoonestusala asub juba ca +8 m merepinnast.

Veeseaduse § 106 kohaselt on üleujutus harilikult veega katmata maa-ala ajutine kattumine veega, kaasa arvatud selline üleujutus, mis on põhjustatud mere veetaseme tõusust rannikualal. Üleujutusega seotud risk on sellise üleujutuse esinemise võimalikkus, mis võib kaasa tuua ebasoodsa mõju inimese tervisele ja varale, keskkonnale, kultuuripärandile ning majandustegevusele.

Looduskaitseseaduse (edaspidi LKS) § 35 lõige 3 kohaselt määratakse korduva üleujutusega ala piir mererannal üldplaneeringuga ja selle määrab koostatav uus Vormsi valla üldplaneering. **Hetkel saab DP-s koostamisel lähtuda looduskaitseseadusest.**

Vormsi saarel Pumpo külas on põhjavesi nõrgalt kaitstud. DP näeb ette veevarustuse tagamiseks krundile puurkaevu rajamist. **Hoonete kanaliseerimiseks on eskiisis näidatud heitvee immutusala, puhasti asukohta ei ole näidatud.** Kaitsmata põhjaveega aladel on ilma puhastamata heitvee pinnasesse immutamine keelatud, nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel võib pinnasesse immutada kuni 10 m³ vähemalt bioloogiliselt puhastatud heitvett ööpäevas.

Alternatiivina kaalutakse kogumiskaevu paigaldamist, kuna tegemist on suvilaga ning Hollo reoveepuhasti ja purgimisvõimalus on lähedal. Reoveemahuti peab olema kinnine sertifitseeritud mahuti, mis tuleb paigaldada vastavalt tootjapoolse paigaldusjuhendi ja nõuete järgi. Nõuetekohase kogumismahuti paigaldamisel ning ette nähtud kaevu hooldusala ja kujasid järgides on riskid veekeskkonnale negatiivsete mõjude tekkimiseks väga väikesed.

Täiendavat reostusohu ega piirkonna hüdrogeoloogiliste tingimuste muutust ei ole kummagi reoveekäitlusalternatiiviga ette näha. Liig- ja sademevee ärajuhtimise meetodi valikul peab alati arvestama asukohta ja konkreetseid olusid. Kruntidelt ärajuhitavat liig- ja sademevett ei tohi juhtida naaberkinnistutele.

Veeseaduse § 129 järgi tuleb sademevee käitlemisel võimalusel eelistada lahendusi, mis võimaldavad sademeveest vabaneda selle tekkekohas, vältides sademevee reostumist. Soovitav on kasutada sademeveest vabanemiseks looduslähedasi lahendusi, mis võimaldavad sademeveest vabaneda kohapeal eelkõige maastikukujundamise kaudu, kus võimalik. Samuti on soovitatav sademevett lokaalselt immutada ja koguda haljastuse kastmiseks kasutamiseks.

DP-ga kavandatud mahus hoonestuse rajamine ei too kaasa veetarbimist mahus, mis võiks oluliselt mõjutada põhjaveevaru suurust ja seeläbi põhjustada olulist keskkonnamõju. DP realiseerimisega ei ole oodata olulist mõju Hullo lahe vee kvaliteedile ja põhjavee režiimile või kvaliteedile.

DP realiseerimisega ei ole oodata olulist mõju pinnaveele ja põhjavee režiimile või kvaliteedile.

5.4 Jääkreostus

DP alal ei ole tuvastatud keskkonda saastavaid objekte ega jääkreostust ning toimunud keskkonnanõuetlikku tegevust. Seetõttu ei ole eeldada pinnase- või põhjavee reostust, mis seaks piirangud detailplaneeringuga kavandatavale tegevusele.

5.5 Müra, vibratsioon, õhusaaste, valgus, soojus ja kiirgus

Planeeritav ala külgneb kohaliku Rumpo teega, kus tee keskmine ööpäevane liiklussagedus on väike. Puudub vajadus müra leevendavate meetmete rakendamiseks.

Ehitusaegsed tööd ja transport põhjustavad teatavas ulatuses ehitusaegseid häiringuid, kuid need mõjud on lühiajalised. Ehitustegevuse perioodil võib esineda kõrgendatud ehitusmüra ja vibratsiooni tasemeid. Tegu on samuti mööduvate mõjudega ning arvestades tegevuse mahtu ei ole ehitustööde korrektsel korraldamisel oodata olulist ehitusaegset mõju.

Piirkonna välisõhu kvaliteet on eelduslikult hea. Arvestades planeeritavat mahtu, ei kaasne DP realiseerimisega olulist liikluskooormust ning sellega kaasnevat müra ja õhusaastet.

Kavandatava hoonestuse küttelahendus määratakse detailplaneeringu koostamisel. Individuaalsetel küttelahendustel oluline negatiivne keskkonnamõju puudub.

Lokaalküttelahendusena või ahiküttele täienduseks on populaarne ka maasoojuse (geotermaalenergia) kasutamine. Sealjuures soovitakse kasutada nii horisontaal- kui vertikaallahendusi. Horisontaalkollektorite kasutamisel tuleb hinnata selleks vajaliku vaba maa olemasolu ning pinnase omadusi. Vertikaalkollektorite (maasoojus puuraugud) puhul tuleb järgida ehitusseadustikus ja keskkonnaministri 09.07.2015 määruses nr 43 (*nõuded kaevudele*) esitatud tingimusi. Kollektorite puhul, mida kavandatakse ulatuma kuni joogiveena kasutatava veehorisondini, tuleb esitada projekti juurde hüdrogeoloogiline eksperthinnang lahenduse ohutuse ja keskkonnamõjude osas. **Omaavalitsusel on õigus keelduda soojuspuuraugule ehitusloa andmisest kui puudub veendumus selle negatiivsete keskkonnamõjude puudumise osas.**

Lokaalsete taastuenergiaahenduste kasutuselevõtt vajab üldjuhul projektipõhist lähenemist, kuid erinevate taastuenergiaallikate kasutuselevõttu üldiselt soositakse, kus võimalik.

Ehitustööde käigus toimub ehitusobjektide valgustamine. Kinnistu valgus(reostus) võib tinglikult suurened, kuid kasutatakse kaasaegseid energiasäästlike valgustuslahendusi.

Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole oodata olulist soojuse emissiooni või lõhnahäiringu tekkevõimalust.

Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole seega ette näha ülenormatiivse välisõhu saaste, mürahäiringu, soojuse, kiirguse või lõhnahäiringu tekkimist.

5.6 Mõju inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale

DP lahendus on kooskõlas Vormsi valla arenguplaanidega hajaasustuse hoonestamise osas. Olulist negatiivset sotsiaal-majanduslikku mõju või mõju tervisele ei ole ette näha.

Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole ette näha ulatuslikku mõju varale.

5.7 Visuaalne mõju

Detailplaneeringu elluviimine muudab visuaalset maastikupilti, seda eelkõige hoonete kavandamise tõttu praegu hoonestamata alale.

Planeeringuala asukohta võib pidada visuaalselt sobivaks elamu rajamiseks. Planeeringus määratakse arhitektuursed tingimused, mis tagavad hoonete sobitumise olemasolevasse

Vormsi vallas Rumpo külas Kruusaaugu katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang hoonestuspilti. Kõrghaljastus (Rumpo tee äärne metsakõlvik mändidega) väljaspool hoonestusala säilitatakse.

5.8 Mõju kultuuriväärtustele

Kultuurimälestiste riikliku registri andmetel DP alal ja naabruses mälestised puuduvad.

Otsene mõju kultuuriväärtustele DP realiseerimisel puudub.

5.9 Avariolukordade esinemise võimalikkus

Planeeringualale ei ole kavandatud uusi keskkonnaohtlikke rajatisi ega tegevusi.

Seega ei ole eeldada kavandavast tegevusest tulenevaid võimaliku olulise keskkonnamõjuga avariolukordade esinemist.

5.10 Lähipiirkonna teised arendused ja võimalik mõjude kumuleerumine

Kõrvalasuvatel Hullo küla Lennuvälja ja Kordbackani maaüksustel on kehtivad detailplaneeringud. Samas ei ole teada, kas planeeritud lahendused kunagi ellu viiakse.

Planeeringuala kontaktvööndis teadaolevad teised sarnased arenguplaanid hetkel puuduvad, millega seoses võiksid avalduda koosmõjud või mõjude kumuleerumine.

5.11 Muud aspektid

Riigipiiriülese mõju esinemist käsitletava detailplaneeringuga kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole oodata.

Vastavalt KeHJS § 33 lg 4 p 3 kohaselt tuleb eelhindangus hinnata strateegilise planeerimisdokumendi asjakohasust ja olulisust keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse. Antud juhul on tegu võrdlemisi väiksemahulist eluhoonestust kavandatava detailplaneeringuga, olulisus keskkonnakaalutluste integreerimisel teistesse valdkondadesse puudub.

Vastavalt KeHJS § 33 lg 4 p 5 tuleb eelhindangus hinnata strateegilise planeerimisdokumendi, sealhulgas jäätmekäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsust Euroopa Liidu keskkonnavalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisel. Antud juhul on tegu võrdlemisi väiksemahulist eluhoonestust kavandatava detailplaneeringuga. Seos Euroopa Liidu keskkonnavalaste õigusaktide nõuete ülevõtmisega puudub.

Edasises DP koostamise menetluses tuleb rakendada Euroopa Liidu keskkonnavalastes õigusaktides sätestatud säästvuse, ettevaatlikkuse ja vältimise põhimõtteid. Üheks selliseks põhimõtteks on ka Euroopa ruumilise planeerimise harta kohane nõue lähtuda madalama astme planeeringute elluviimisel eelkõige üldisematest planeeringutest, mida antud juhul tehakse.

6 Ettepanek KSH algamise/algamata jätmise kohta

Planeeringuga ei kavandata tegevusi, mis kuuluksid KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetellu. KSH eelhindangu koostamise vajadusele viitas Keskkonnaamet seoses VV 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelus“ § 13 p 2 nimetatud tegevusega.

Detailplaneeringut võib pidada Vormsi valla üldiste arengu eesmärkidega kooskõlas olevaks. Strateegiline valik ala hajaasustatult kasutamiseks on formaalselt tehtud juba Vormsi valla üldplaneeringu teemaplaneeringu koostamise ja kooskõlastamise ajal, kuigi teemaplaneeringut ei kehtestatud. Neid kokkulepitud põhimõtteid järgib ka Vormsi Vallavolikogu 20.05.2022. a. otsusega nr 13 algatatud Vormsi valla uus üldplaneering. Näiteks Riigikohus on asjas nr 3-3-1-87-13 asunud seisukohale, et koostamisel olevat üldplaneeringut ei tule detailplaneeringu kehtestamisel järgida kui õigusakti, kuna haldusmenetluse seaduse § 60 lõike 1 kohaselt loob õiguslikke tagajärgi ja on täitmiseks kohustuslik ainult kehtiv haldusakt. Samas ei ole kohalikul omavalitsusel keelatud planeeringu kaalumisel võtta arvesse asjakohastes mittesiduvates dokumentides väljendatud huve, sh koostamisel oleva kõrgema astme planeeringu eesmärgi. Kaalutusõiguse teostamisel ei tule arvestada üksnes õigusaktidega, vaid kõigi oluliste asjaoludega. Samas lahendis on kohus märkinud, et mitme planeerimismenetluse samaaegsel läbiviimisel peavad pädevad asutused püüdma planeeringute omavahelist vastuolu vältida.

DP ei vasta siiski praegu kehtivale kõrgemalseisvale strateegilisele dokumendile (valla ÜP) maakasutuse juhtotstarbe ja ehituskeeluvööndi osas.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkust hinnati KeHJS § 33 lõigete 3-5 alusel koostatud eelhindangus. Arvestades kavandatud tegevuse mahtu, iseloomu ja paiknemist ei saa eeldada detailplaneeringu elluviimise ja sihipärase kasutamisega seonduvat olulist keskkonnamõju. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine ei ole seega käesoleva eelhindangu alusel vajalik järgnevatel põhjustel:

- 1) detailplaneeringu realiseerimisega kaasnevana ei saa eeldada tegevusi, millega kaasneks keskkonnaseisundi olulist kahjustumist, näiteks negatiivset mõju hüdrogeoloogilistele tingimustele ja veerežiimile;
- 2) lähtudes planeeringuala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimustest ja maakasutusest, ei ole ette näha DP realiseerimisel eskiisiga kavandatud mahus antud asukohas muud olulist negatiivset keskkonnamõju;
- 3) ala piirneb Natura 2000 võrgustiku alaga ja piirkonnas leidub kaitsealuseid looduse üksikobjekte, mida planeeringuga kavandatav tegevus aga ei mõjua.
- 4) detailplaneeringuga kavandatav tegevus ei kahjusta kultuuripärandit, inimese tervist, heaolu ega vara. Planeeritava tegevusega ei kaasne liikluskoormuse ja mürataseme suurenemine, mis tooks kaasa ülenormatiivsed tasemed;
- 5) detailplaneeringu alal ei ole tuvastatud keskkonda saastavaid objekte ega jääkreostust, mistõttu ei ole eeldada olulist pinnase või vee reostust, mis seaks piiranguid kavandatavale maakasutusele või majandustegevusele;

Vormsi vallas Rumpo külas Kruusaaugu katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

- 6) planeeritava tegevusega ei kaasne olulisel määral soojuse, kiirguse, valgusreostuse ega inimese lõhnataju ületava ebameeldiva lõhnahäiringu teket.

Detaiplaneeringus keskkonnatingimustega arvestamine on igakülgset võimalik planeeringumenetluse käigus vastavalt planeerimisseaduse § 126 lg 1 p 12. Samuti saab DP koosseisus vajadusel teha täpsemaid uuringuid ja anda hinnanguid.

Tuleb arvestada, et KSH eelhindangu ülesanne on eelkõige (eel)hinnata, kas DP koostamise juurde tuleb kohalikul omavalitsusel algetada täismahus keskkonnamõju strateegiline hindamine või mitte. Muud, ka keskkonnakaitsetelised ülesanded, lahendatakse DP koosseisus vastavalt PlanS-le. KSH eelhindangu ülesanne ei ole otseselt hinnata ruumilist mõju ja hoonestuse sobitumist maastikule. Antud teema lahendamine on planeeringu ülesanne.

KSH algatamise või mittealgatamise otsuse saab teha siiski vaid kohalik omavalitsus ning peab planeeringu koostamisel ja kehtestamisel kavandatava tegevuse poolt ja vastu argumente hoolikalt kaaluma. Lisaks eelhindatud keskkonnakaalutlustele peab arvestama ka muid asjakohaseid mõjusid detailplaneeringu koostamisel PlanS § 4 lg 2 mõistes.

Enne KSH üle otsustamist tuleb omavalitsusel küsida KSH algatamise või algatamata jätmise otsuse eelnõu põhjal seisukohta asjaomastelt asutustelt vastavalt KeHJS § 33 lg 6, eeskätt Keskkonnaametilt.